

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Kansantaloustieteen laitos	
Tekijä-Författare-Author Kotisalmi, Mika			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Pörssien välinen kilpailu Euroopassa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Makroekonomia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2002-04-17	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 95 sivua
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Euroopan arvopaperimarkkinoiden rakenne on muotoutumassa uudenlaiseksi talous- ja rahaliiton toteutumisen myötä. Kansalliset rajat ylittävä yhteistyö ja vuorovaikutus muiden pörssien kanssa sekä uuden kehittyneen tekniikan hyödyntäminen pörssien liiketoiminnassa ovat yleistyneet pörssien keskuudessa. Arvopaperipörssien muodostaman teollisuudenalan rakennetta on perinteisesti kuvannut kansallisesti toimivien pörssien monopolistinen asema omilla markkinoillaan ja kaupankäynnin likviditeetin hajaantuneisuus. Kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla on esitetty toiveita keskittyneemmän yleiseurooppalaisen markkinapaikan synnyttämiseksi. Tutkielma selvittää arvopaperipörssien muodostaman teollisuudenalan rakenteiden muutosta Euroopan unionin alueella rahoitusmarkkinoiden integroitua ja kilpailun lisääntyessä. Taloudellisen integraation edistyessä on syntynyt mahdollisuus luoda koko Euroopan laajuiset arvopaperimarkkinat. Kilpailu kaupankäyntilikviditeetistä käydään perinteisten kansallisten pörssien ja niiden muodostamien liittoutumien sekä uusien elektronisten, ns. vaihtoehtoisten, markkinapaikkojen välillä.</p> <p>Tutkielman tarkoitus on tarkastella tätä parhaillaan käynnissä olevaa markkinarakenteen murrosta Euroopassa ja selvittää kehityksen taustalla olevia tekijöitä. Tutkielma selvittää missä määrin ja miten pörssit tulevat syventämään yhteistyötään ja johtaako Euroopan yleinen integraatiokehitys myös yhteisten keskittyneiden arvopaperimarkkinoiden syntymiseen. Samalla selvitetään kansallisten markkinapaikkojen ja niitä ylläpitävien pörssien roolia tulevaisuudessa.</p> <p>Tutkimusongelmaa tarkastellaan rahoitusmarkkinoiden yleisen kehityksen, pörssien liiketoiminnan kannalta oleellisen teknisen kehityksen ja taloustieteen verkostojen teorian tulosten avulla näitä tutkimusalueita käsittelevään kirjallisuuteen perustuen. Verkostotalouteen liittyvien skaalaetujen vaikutusta tarkastellaan ajankohtaisten empiiristen tutkimusten avulla. Lopuksi esitetään yksinkertaistettu kuvaus teollisuudenalan markkinarakenteen kehityksestä viime vuosikymmeninä ja lähitulevaisuudessa.</p> <p>Arvopaperimarkkinoiden toiminnan samankaltaistuminen eri maiden välillä ja viestintätekniikan kehitys johtavat pörssien väliseen kilpailuun sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Kilpailun kohdistuessa kaupankäynnin likviditeettiin pörssin koko muodostuu olennaiseksi tekijäksi määritettäessä kilpailutilanteessa selviytyvien pörssien lukumäärää. Pörssin ja niissä toimivien sidosryhmien muodostaman verkoston kokoon liittyy positiivisia ulkoisvaikutuksia, jotka ilmenevät tuotannon kokoon ja markkinakysyntään liittyvinä skaalaetuina. Tutkielmassa esitellyn mallin ja skaalaetuihin liittyvien empiiristen tutkimusten mukaan pörssille on ominaista ja hyödyllistä käyttää kilpailustrategianaan fuusioita, alliansseja ja muita yhteistoiminnan muotoja kaupankäynnin likviditeetin kasvattamiseksi.</p> <p>Kansallisesti toimivien pörssien menestys kilpailussa likviditeetistä riippuu niiden kyvystä huomioida sidosryhmiensä tarpeet markkinapaikan teknisen kehittyneisyyden, kaupankäyntiin liittyvien palvelujen ja uusien innovatiivisten tuotteiden osalta. Markkinoiden yleisen rakenteen määräävät pörssien verkostoitumiseen liittyvät skaalaedut. Euroopan unionin alueelle on mahdollista luoda 2-3 alueellista likviditeettikeskittymää, joissa yhteistyön muoto ja syvyys riippuu osapuolten tarpeista. Myös alueellisten likviditeettikeskittymien välinen yhteistyö on mahdollista. Yhden suuren hallitsevan markkinapaikan muodostuminen lähitulevaisuudessa on epätodennäköistä, mutta pitkällä aikavälillä markkinoiden integroitua tällainen markkinamalli on mahdollinen huomioitaessa verkostotaloudessa ilmenevien kysyntäpuolen skaalaetujen voimakkuus markkinapaikan koon kasvaessa.</p> <p>Keskeisiä artikkeleita: ECONOMIDES, N. (1993): Network Economics with Application to Finance. Financial Markets, Institutions & Instruments, vol 2, No. 5, December 1993, 89-97. PIRRONG, C. (1999): The Organisation of financial exchange markets: Theory and Evidence. Journal of Financial Markets 2 (1999), 329-357. MALKAMÄKI, M. (1999): Are there Economies of Scale in Stock Exchange Activities? Bank of Finland Discussion Papers 4/99. Suomen Pankki. SHAPIRO, C. - VARIAN, H.R. (1999): Information Rules: A Strategic Guide to the Network Economy, Harvard Business School Press, Boston, Massachusetts.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords Pörssi arvopaperimarkkinat kaupankäyntijärjestelmä verkosto skaalaetu			

Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited

Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information